

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Kulturudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 28. maj 2020
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Katrine Grith Vinten
Sagsnr.: 2020-0032/14-0032
Dok.: 1482735

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 274 (Alm. del), som Folketingets Kulturudvalg har stillet til justitsministeren den 6. maj 2020. Spørgsmålet er stillet efter ikkemedlem af udvalget (MFU) Morten Messerschmidt (DF).

Nick Hækkerup

/

Mette Kjølby Miller-Harris

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 274 (Alm. del) fra Folketingets Kulturudvalg:

”Er det Civilstyrelsens opfattelse/fortolkning af Borgerretsfondens vedtægts afgrænsning af den støtteberettigede personkreds, at fonden kan støtte retssager mod offentlige myndigheder, hvor følgende typer af juridiske personer er sagsøgere: Søgsmålsforeninger, grundejerforeninger, idrætsforeninger, spejderforeninger, beboerforeninger, liberale erhverv såsom frisører, fysioterapeuter og hjemmeplejere organiseret som enten personligt ejede selskaber eller som et ApS? Der ønskes en begrundet redegørelse for Civilstyrelsens opfattelse af personkredsen (fortolkning) med angivelse af fortolkningsfaktorer både for og imod styrelsens fortolkningsresultat for hver enkelt af ovenstående. Der ønskes ikke en gengivelse af styrelsens skønsmæssige vurdering af, om der skal eller ikke skal rejses tilsynssager, kompetenceforhold eller en beskrivelse af andre forhold, der kan indebære, at der ikke kan svares bekræftende eller benægtende på, hvorvidt hver enkelt af ovenstående eksempler falder indenfor eller udenfor styrelsens forståelse af den støtteberettigede personkreds. Det kan f.eks. forudsættes, at en eller en gruppe af borgeres rettigheder beskyttes via de pågældendes retssager, og der er tale om myndigheders potentielle magtmisbrug mv.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet et bidrag fra Civilstyrelsen, der har oplyst følgende:

”1. Det fremgår af fondslovens § 11, stk. 1, 1. pkt., at en fond skal ledes af en bestyrelse. En af bestyrelsens mest centrale opgaver fremgår af lovens § 29, stk. 1, hvorefter det påhviler bestyrelsen at anvende årets overskud til de formål, der er fastsat i vedtægten. Fondens formål skal formuleres af fondens stifter(e) ved fondens oprettelse. Det ses oftest, at formålet både angiver hvilke personer, grupper mv., der kan modtage uddelinger fra fonden, og hvad uddelingerne skal anvendes til. Inden for fondens vedtægt er det op til bestyrelsen at træffe afgørelse om fondens konkrete uddelinger.

Civilstyrelsens opgave som fondsmyndighed er blandt andet at føre tilsyn med, at en fonds vedtægter, herunder formålet med fonden, overholdes. Civilstyrelsen er endvidere underlagt den sædvanlige vejledningspligt efter forvaltningsloven. Fondsbestyrelser kan således i et vist omfang søge vejledning hos Civilstyrelsen til fortolkning af fondens formål. Det ligger imidlertid ikke inden for rammerne af vejledningspligten, at Civilstyrelsen skal give bindende forhåndstilsagn om en fonds påtænkte uddelinger.

2. For så vidt angår Borgerretsfondens formål fremgår dette af § 2 i fondens vedtægter. Det fremgår heraf blandt andet, at:

”Fonden er en almennyttig, selvejende institution, hvis formål er at yde økonomisk og juridisk bistand til personer eller grupper af personer, der i konkrete tilfælde har været udsat for magtmisbrug fra offentlige eller private organisationer, og som ønsker at forsvare sig mod sådanne overgreb...”

Fondens vedtægt har endvidere en præambel, hvor følgende blandt andet fremgår:

”

Sådanne organisationer optræder ikke helt sjældent på en måde, som af og til kan føre til magtmisbrug overfor enkeltpersoner eller mindre grupper af personer, hvis retssikkerhed mangler tilstrækkelig beskyttelse, fordi de pågældende mangler eller ikke får adgang til de økonomiske ressourcer, der er forudsætningen for at kunne tage til genmæle og forsvare sig mod magtmisbrug, eller i det hele taget har behov for støtte, fordi de mangler de fornødne sociale eller personlige muligheder for et forsvar.

Ved at yde bistand til personer eller grupper af personer, der udsættes for magtmisbrug, skal Fonden bidrage til at beskytte og forbedre almindelige menneskers retssikkerhed....”

Civilstyrelsen har i en konkret afgørelse til fondens bestyrelse udtalt,

”... at fonden efter styrelsens opfattelse inden for fondens vedtægt vil kunne uddele til en gruppe af personer, som eventuelt har organiseret sig i en forening med det formål at forsvare sig mod overgreb ved magtmisbrug fra offentlige eller private organisationer. Styrelsen finder derimod ikke at støtte til en juridisk person i form af et aktieselskab kan rummes inden for fondens vedtægter.”

En gruppe af personer, herunder en gruppe af personer der er organiseret i en forening som f.eks. en søgsmålsforening, en grundejerforening, idrætsforening, spejderforening, beboerforening, forening af frisører, fysioterapeuter, hjemmeplejere mv., vil kunne modtage økonomisk og juridisk bistand fra Borgerretsfonden, hvis betingelserne efter fondens vedtægt i det konkrete tilfælde i øvrigt er opfyldt. Der vil således skulle være tale om, at en væsentlig del af foreningens medlemmer ”i konkrete tilfælde har været udsat for magtmisbrug fra offentlige eller pri-

vate organisationer, og som ønsker at forsvare sig mod sådanne overgreb”. Endvidere vil der skulle være tale om en mindre forening, jf. formuleringen i præamblen om, at der sigtes til magtmisbrug overfor ”enkeltpersoner eller mindre grupper af personer, hvis retssikkerhed mangler tilstrækkelig beskyttelse, fordi de pågældende mangler eller ikke får adgang til de økonomiske ressourcer, der er forudsætningen for at kunne tage til genmæle og forsvare sig mod magtmisbrug”. F.eks. vil uddeling af midler til en større landsdækkende forening efter Civilstyrelsens opfattelse ikke kunne rummes inden for fondens vedtægt.

For så vidt angår uddeling af midler fra Borgerretsfonden til selskaber, herunder personligt ejede selskaber eller anpartsselskaber, vil det efter Civilstyrelsens opfattelse heller ikke kunne rummes inden for fondens vedtægter. Personligt ejede selskaber og anpartsselskaber er – i lighed med aktieselskaber – virksomheder, som efter styrelsens opfattelse ikke er omfattet af den uddelingsberettigede kreds. Den uddelingsberettigede kreds er som anført ovenfor ifølge fondens vedtægt ”personer eller grupper af personer”, og dette er i vedtægtens præambel yderligere præciseret som ”enkeltpersoner eller mindre grupper af personer”, ligesom det samme sted er fremhævet, at fonden skal ”bidrage til at beskytte og forbedre almindelige menneskers retssikkerhed”.